Gašper Blažič | Daniel Novakovič/STA, Peter Kostrun/BOBO, Wikipedia Commons

Vrnitev v sovjetski »raj na zemlji«

Nedeljske parlamentarne volitve v Rusiji so se pričakovano končale z velikim zmagoslavjem Putinove stranke Enotna Rusija, ki bo imela v ruski dumi absolutno večino. Poleg nje bodo v parlamentu tako kot doslej samo še tri stranke, ki pa podpirajo politiko Kremlja.

Že sedaj je jasno, da sta največja zmagovalca volitev v resnici avtoritarni ruski predsednik Vladimir Putin in »njegov« premier Dmitrij Medvedjev. Tako bosta lahko tudi v prihodnje udobno vladala, saj prave opozicije v ruski dumi, kot se imenuje ruski parlament, ne bo. Enotna Rusija je po podatkih volilne komisije osvojila 54,3 odstotka glasov in si zagotovila 338 od 450 sedežev v parlamentu, sledijo komunisti s 13,5 odstotka, ultranacionalistična Liberalnodemokratska stranka s 13,3 odstotka in Pravična Rusija s 6,2 odstotka, poročajo tuje tiskovne agencije. Vladajoča Enotna Rusija, ki jo vodi Medvedjev, je na prejšnjih volitvah dobila 238 sedežev, kar pomeni, da je v primerjavi s prejšnjimi volitvami močno izboljšala svoj položaj.

Novodobni putinizem

Koliko so bile ruske volitve poštene, seveda lahko samo ugibamo. Številne tiskovne agencije so namreč že kmalu po odprtju volišč poročale o poneverbah. Tako je kandidat opozicije Vladimir Rižkov javno izjavil, da so v njegovem volilnem okraju v Altaju v Sibiriji študentom plačevali za večkratno oddajo volilnega glasu. Po podatkih nemške tiskovne agencije dpa je voditeljica volilne komisije Ella Pamfilova napovedala preiskavo. Če se bodo očitki izkazali za resnične, bodo odgovorni za to kazensko odgovarjali, volitve v Altaju pa bodo v tem primeru razveljavili. Tako vodja volilne komisije. Pred kratkim smo v Demokraciji pisali o manipulacijah in zlorabah na slovenskih parlamentarnih volitvah leta 2011 in 2014, kar močno spominja na prakso iz Rusije. Dejstvo pa je, da se bo položaj ruskega predsednika Putina po takšnem volilnem izidu okrepil ne glede na gospodarske težave v zadnjem času. Putin je tako že pozval vse stranke v parlamentu, naj sodelujejo in sprejemajo odločitve, ki bodo sprejemljive za večino družbe, karkoli že to pomeni. Jasno je tudi, da se sestava dume po volitvah ne bo bistveno spremenila. Znova bodo v njej samo štiri največje stranke v državi, vse podpirajo Kremelj in so edine, ki so prestopile petodstotni volilni prag. V dumo pa se niso uvrstile liberalne opozicijske skupine ter stranki Jabolko in Parnas, ki jo vodi nekdanji premier Mihail Kasjanov. Na volitvah se je sicer za sedeže v ruski dumi potegovalo 14 strank. Volilne listke je oddalo 47,8 odstotka volivcev, kar je precej manj kot leta 2011, ko se je volitev udeležilo 60 odstotkov volilnih upravičencev. Tudi to nekaj pove o razpoloženju v Rusiji, kjer o zmagovalcu odloča tudi volilna udeležba. Ne glede na to pa je že zdaj jasno, da bo Putinu »zrasel greben« in da si bo lahko v prihodnje privoščil še odločnejše akcije, usmerjene proti Zahodu, še zlasti pa proti Ukrajini. Ruske parlamentarne volitve so namreč prvič potekale tudi na okupiranem polotoku Krim. Z okupacijo in s priključitvijo Krima si je Putin močno povečal priljubljenost, saj ga menda podpira več kot 80 odstotkov Rusov. A ima tudi težave, saj mu Zahod oporeka legitimnost volitev na Krimu, zato skuša Rusija napenjati mišice predvsem v Varnostnem svetu Organizacije združenih narodov zaradi vojne v Siriji. Prav tamkajšnje dogajanje, ki je zaradi števila vpletenih zelo zapleteno, sproža številna ugibanja, ali bo dogajanje v Siriji še dodatno sprožilo migracije proti (evropskemu) zahodu.

Leta 2001 sta se na Brdu srečala tedanji ameriški predsednik George W. Bush in ruski predsednik Vladimir Putin. Slednji je še vedno na oblasti. Takrat ga je pozdravil tudi tedanji slovenski predsednik Milan Kučan, ki se je kot šef CK ZKS leta 1986 prav tako na Brdu sešel z Gorbačovom, nosilcem »socializma po meri ljudi«.

Ukrajinski gordijski vozel

Zahodne analitike pa bolj skrbi to, kar se dogaja v Ukrajini, saj je njen vzhod še vedno pod močnim vojaškim pritiskom ruskih separatistov. Zato je generalni sekretar Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi (Ovse) Lamberto Zannier ob robu blejskega strateškega foruma priznal, da se razmere zaostrujejo. »S 1. septembrom smo hoteli doseči prekinitev ognja in v resnici je potem prišlo do zelo malo kršitev. Kot kaže, prekinitev ognja drži. Vendar smo res imeli zelo slabo poletje. To je bilo eno najhujših obdobij po dogovorih iz Minska. Bilo je veliko žrtev, veliko težkega orožja se je vrnilo na fronto. Med žrtvami je bilo veliko civilistov,« je dejal. A videti je, da je tudi Zannier zelo previden in »politično korekten« glede Ukrajine. Priznal pa je, da je »spoštovanje mednarodne skupnosti, ki jo predstavljamo, na zelo nizki ravni«. »Naše opazovalce so v zadnjih tednih in mesecih pogosto nadlegovali in jim grozili,« je dejal. S tem je tudi dal vedeti, da je ruskim osvajalcem za nadzor mednarodne skupnosti prepros- →

V ruskem parlamentu bo imela stranka Enotna Rusija po novem absolutno večino. Druge tri stranke so prav tako podpornice Putinove politike. Prava opozicija se ni prebila v dumo.

to malo mar. Zdajšnja prizadevanja Ovseja gredo predvsem v smer, da bi tudi na vzhodu Ukrajine organizirali parlamentarne volitve – seveda ukrajinske. Je pa Zannier priznal, da je na vzhodu Ukrajine še vedno zelo veliko težkega orožja, »nekaj tudi zelo naprednega, pa tudi veliko streliva, ki mu ni videti ne konca ne kraja«. »Separatisti so očitno deležni nenehne oskrbe. In v takih razmerah je težko predstavljati rešitve,« priznava prvi mož Ovseja, ki pa verjame v politično rešitev. »Priti bo morala od normandijske četverice, od tristranske skupine iz Minska pa tudi od širše interakcije med Natom, Evropsko unijo, nekaterimi ključnimi akterji na Zahodu in Rusijo, sicer bomo mi težko dosegli kakšno rešitev na terenu.« Kot je v začetku septembra še spomnil Zannier, je ta konflikt »zelo bridek«. »Zavedam se, da je velika nezaupljivost tudi do mednarodne skupnosti. Ampak če nas ne bo tam, bo še precej huje. Tudi zaradi mednarodne navzočnosti se sprti strani vzdržita kakih dejanj, ki se jih sicer ne bi.« No, Zannierjeve izjave očitno izražajo tudi bojazen Zahoda pred morebitnimi ostrimi povračili Rusije. Ni skrivnost, da Putinova Rusija vse bolj postaja podobna Sovjetski zvezi v času Leonida Brežnjeva in njegovih naslednikov (Jurij Andropov, Konstantin Černenko), saj se v ozadju že nekaj časa pojavljajo grožnje z jedrskim napadom, če bi Zahod odločno posredoval v ukrajinski krizi. Ali kot je dejal nekdanji svetovni šahovski prvak in ruski disident Gari Kasparov v intervjuju za revijo Razpotja: »Putin ne čuti nobenega odpora in nima nobenih predsodkov do prelivanja krvi.« Mimogrede, Kasparov je spomnil tudi na številne mednarodne sporazume med Ukrajino in Rusijo, med drugim na memorandum iz Budimpešte leta 1994, ko se je Ukrajina odpovedala jedrskemu orožju v zameno za spoštovanje svoje ozemeljske celovitosti. Glede omenjenih sporazumov Kasparov pravi: »Podpisal jih je Jelcin, podpisal jih je Putin, podpisal jih je Medvedjev, ratificirala sta jih oba parlamenta. Potem pa Putin nekega dne reče: 'K vragu z njimi, itak nič ne pomenijo.' Tako je ravnal Hitler, sporazume je imel za ničvredne kose papirja, ki jih ni treba spoštovati, če nam ne koristijo.«

Klanjanje oligarhom

No, dejstvo pa je, da se Putin podobno kot njegov turški kolega Recep Tayipp Erdogan dobro zaveda, da je EU v tem trenutku zelo šibka. Z njeno birokratizacijo veliko pridobivajo nacionalistične stranke, za katere Kasparov pravi, da so na kremeljskih plačilnih listah. »Putin bi rad uničil evropsko enotnost; nikoli ne zamudi priložnosti za povečanje evropske nesloge. Vlade številnih evropskih držav pri tem sodelujejo, saj zasledujejo parcialne, kratkoročne interese; na žalost je takšna tudi vaša, slovenska vlada. Poskušajo ujeti sadeže, ki padajo z drevesa, niso pa pripravljeni nastopiti proti tistemu, ki seka drevo, koristno za nas vse,« je dejal za revijo Razpotja. S tem bi se lahko strinjali že zaradi Putinovega poletnega obiska v Sloveniji, saj je bilo jasno, da je bil obisk Ruske kapelice na Vršiču (kjer je plaz zasul ruske vojake, ki pa so bili večinoma po rodu iz Ukrajine!) le izgovor za to, da je slovenska vladajoča elita Evropi in svetu pokazala, da se z ruskim oligarhom odlično razume. Ni minil niti mesec in pol, ko je na obisk prišel še vodja turške diplomacije in vsa stvar se je ponovila. Ne glede na to, da so se kršitve človekovih pravic v Turčiji po spodletelem vojaškem udaru močno okrepile in da je svoboda tiska le še na papirju, se nikomur od slovenskih politikov in navzočih novinarjev ni zdelo vredno postaviti kakšnega neprijetnega vprašanja v zvezi s tem. Očitno na podoben birokratsko-pragmatičen način razmišljajo tudi v Evropski komisiji (zlasti v Junckerjevem kabinetu), kjer še vedno vlada naklonjenost pristopnim pogajanjem med EU in Turčijo ne glede na to, kaj se v naslednici Osmanskega imperija dogaja.

Od Ljubljane do Moskve

A vrnimo se k ruskim volitvam. Ko so objavili izide in dejstvo, da v ruskem parlamentu ne bo niti ene opozicijske stranke, je predsednik SDS Janez Janša na Twitterju komentiral: »Da si bomo lahko nazorno predstavljali! V isto smer gredo napori režima v Sloveniji. Z uporabo vseh sredstev.« No, v Sloveniji resda še niso takšne razmere kot v

Ruske parlamentarne volitve so organizirali tudi na okupiranem polotoku Krim. Po nekaterih podatkih naj bi se Putin pripravljal na širšo invazijo na Ukrajino.

let,« je dejal. Ob tem je tudi spomnil, da so ključ do sprememb v resnici tisti, ki niso volili zaradi različnih razlogov – 600, 700 tisoč jih je v Sloveniji. »V vsaki vasi so in jih poznate. V vsakem mestu so, v vsakem bloku, v vsaki ulici,« je spomnil Janša. No, ključni del njegovega precej dolgega govora pa se skriva v naslednjem odstavku: »Tudi danes se mnoge stvari odločajo tako, da pride neko gradivo na vlado, to požegnajo, pa niti ne vedo, kakšni bodo dejansko rezultati oz. posledice, niti iz katerega lobija je kaj priletelo. Mogoče je par ministrov v vladi, ki to vedo, ker so direktne izpostave teh lobijev. To omrežje ali pa to ozadje, ki obvladuje slovensko politično sceno, ki vedno postavi na volitve neki javnomnenjski izdelek namesto kredibilne ponudbe, to omrežje je ključni problem Slovenije. In tega omrežja seveda ni mogoče premagati na volitvah, ker ne tekmuje na volitvah neposredno. Na volitvah tekmujejo »proxyji«, »bypassi«, potrošni material, stranke, ki dobijo relativno večino, kot je to bilo z Listo Zorana Jankovića, na naslednjih volitvah pa niti enega poslanca več. So samo za en mandat. Le kdo med vami verjame, da bo stranka Mira Cerarja na naslednjih volitvah dobila spet 36 mandatov? Ali kdo verjame, da jih bo dobila 20? Jaz ne. Dvomim, da jih bo dobila 10. Mogoče ne bo dobila nobenega tako kot Lista Zorana Jankovića, ker bodo te volilne glasove pa verjetno tudi že poslance pred naslednjimi volitvami prelili v neko drugo lupino.« In kaj temu dodati? Morda to, da želi stara nomenklatura na tak način doseči, da bi Slovenija po politični plati postala mala Rusija. ×